

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Культура Європи
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра історії
Розробник(и)	Зякун Алла Іванівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 32 годин становить контактна робота з викладачем (16 годин лекцій, 16 години семінарських робіт), 118 годин становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для всіх освітніх програм
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування системи знань про форми та види культури, особливостей та тенденцій розвитку європейської культури в просторі і в часі; цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Культура: поняття та сутність. Європейський культурний регіон.

Поняття «культура». Історичний розвиток уявлень про культуру. Структура культури. Функції культури. Культурні форми та їх властивості. Типологія та динаміка культури. Діалог культур. Динаміка культурно-історичних процесів у Європі. Європейський культурний регіон.

Тема 2 Античний світ. Культурний поступ Еллади.

Поняття «античність». Відмінність античного типу культури від інших стародавніх культур. Етапи розвитку античної культури: крито-мікенська культура та її зв'язок з культурою Стародавнього Сходу; гомерівський період та його характерні риси; архаїчний період в античній культурі; розквіт грецької культури в класичний період; елліністичний етап розвитку античної культури (еллінізація великого регіону Середземного моря, формування елліністично-римської культури).

Тема 3 Стародавня римська цивілізація.

Специфіка й витоки римської культури її періодизація. Традиції та релігійні вірування римлян. Література, музика, театр і видовища. Архітектура та будівельна справа. Скульптура і живопис. Освіта і наука. Ранняхристиянська культура.

Тема 4 Культура середньовіччя. Візантія.

Криза античної культури і виникнення християнства. Особливості становлення та розвитку візантійської культури, характеристика її етапів. Візантія як перехрестя греко-римських та східних традицій. Вплив античності на культуру Візантії. Вплив культури Візантії на культуру середньовічної Європи та Давньої Русі. Культурні зв'язки між Києвом і Константинополем. Візантійський канон та його інтерпретація на території Київської Русі. Православні та світські мотиви в культурі Київської Русі.

Тема 5 Культура західноєвропейського середньовіччя.

Християнська теологія та церква, їх роль у формуванні середньовічної культури. Освіта у середньовічній Європі. Основні напрямки розвитку середньовічної науки. Роль церкви у формуванні художньо-естетичних принципів середньовічного мистецтва. Кодифікація церковної культури. Символізм та алегоричність середньовічного мистецтва. Романський та готичний стиль в культурі середньовічної Європи.

Тема 6 Європейська культура Відродження.

Соціально-економічні передумови виникнення культури епохи Відродження. Сутність терміну «Відродження». Відродження античності. Періодизація етапів розвитку культури Відродження. Гуманістична спрямованість культури. Вплив язичницької античності і християнського середньовіччя на генезу культурних процесів у Європі. Універсалізм представників ренесансної культури.

Тема 7 Новий час. Барокова культура Європи.

«Новий час» в європейській культурі. Періодизація Нового часу. Витоки Просвітництва. Наукова революція XVII-XVIII ст. та її вплив на культурно-історичний процес. Характерні риси культури Просвітництва. Раціоналізм як фундамент Просвітництва. Віра в розум людини як провідна ідея епохи. Особливості німецького Просвітництва. Бароко та рококо як мистецькі стилі у культурі Європи. Французька революція та її наслідки у історико-культурних процесах Європи.

Тема 8 Тенденції розвитку та актуальні проблеми культури Європи XIX – XXI століття. Соціокультурні передумови романтизму. Романтизм - ідейний та художній рух у європейській культурі I-ої пол. XIX ст. Класицизм. Вплив китайської та японської культури на європейську культурну традицію. “Японізм” у європейському мистецтві кінця XIX – поч. XX ст. Тенденції розвитку та актуальні проблеми європейської культури XX ст. Панорама культури XX ст. Посилення позицій масової культури в суспільстві XX ст. Вплив глобалізаційних процесів на культуру Європи. Індустріалізація та інституціоналізація - характерні процеси сучасної культури. Нове мистецтво XXI ст.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Визначати цивілізаційні витoki і детермінанти європейської культури та її вплив на культурне різноманіття.
PH2	Орієнтуватися в сучасному полікультурному середовищі.
PH3	Класифікувати явища культури за їх історичною значущістю, національною приналежністю та стильовими особливостями.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Культура: поняття та сутність. Європейський культурний регіон.	
Лк1 "Культура: поняття та сутність. Європейський культурний регіон."	Множинність, полі варіантність визначень поняття культури. Історичний розвиток уявлень про культуру. Співвідношення понять «культура» та «цивілізація». Традиції і новачії в культурі. Сутність типологізації культури. Основні принципи класифікації соціокультурного розмаїття. Динаміка культурно-історичних процесів у Європі. Європейський культурний регіон. Соціокультурна динаміка: сутність, розмаїття підходів в дослідженнях соціокультурних процесів.
СЗ1 "Культура: поняття та сутність. Європейський культурний регіон."	Поняття «культура» та «цивілізація». Функції культури. Світ матеріальної культури та її складові. Світ духовної культури та її складові. Розмаїття типологій культури: сутність типологізації, критерії класифікації, основні підходи до систематизації соціокультурної різноманітності. Динаміка культури: типи культурних змін, фактори соціокультурної динаміки. Діалог культур: зміст, форми й способи взаємовпливів.
Тема 2. Античний світ. Культурний поступ Еллади.	
Лк2 "Античний світ. Культурний поступ Еллади."	Періодизація та характерні риси античної культури. Культура Стародавньої Греції: особливості, вплив на подальший розвиток європейської культури.

С32 "Античний світ. Культурний поступ Еллади." Античність як тип стародавньої культури: характерні ознаки, основні етапи розвитку та їх характеристика. Давньогрецька міфологія як модель світобудови. Театр Стародавньої Греції та його традиції в європейській культурі. Система античної освіти та її центри: Академія, Лікей, Мусейон. Культ краси та освіченості. Архітектура і скульптура Еллади. Живопис і музика.
Тема 3. Стародавня римська цивілізація.
Лк3 "Стародавня римська цивілізація." Специфіка й витоки римської культури її періодизація. Традиції та релігійні вірування римлян. Література, музика, театр і видовища. Архітектура та будівельна справа. Скульптура і живопис. Освіта і наука. Ранньохристиянська культура.
С33 "Стародавня римська цивілізація." Стародавня римська цивілізація: специфіка й витоки римської культури її періодизація. Традиції та релігійні вірування римлян. Література, музика, театр і видовища. Архітектура та будівельна справа. Скульптура і живопис. Освіта і наука. Еллінізм як синтез культур. Ранньохристиянська культура.
Тема 4. Культура середньовіччя. Візантія.
Лк4 "Культура середньовіччя. Візантія." Культура Середньовіччя. Періодизація та характерні риси. Культура Візантії: періоди розвитку та їх характерні особливості. Її місце в історії європейської культури. Візантійський канон та його інтерпретація в культурі Київської Русі.
С34 "Культура середньовіччя. Візантія." Візантія як перехрестя греко-римських та східних традицій. Вплив античності на культуру Візантії. Візантія – будівництво християнського світу, особливості візантійської культури. Вплив культури Візантії на культуру середньовічної Європи та Давньої Русі. Культурні зв'язки між Києвом і Константинополем. Візантійський канон та його інтерпретація на території Київської Русі.
Тема 5. Культура західноєвропейського середньовіччя.
Лк5 "Культура західноєвропейського середньовіччя." Основні завдання і напрями середньовічної культури. Характеристика підтипів художньої культури середніх віків. Алегоризм у середньовічній культурі. Готичний стиль. Лицарська культура. Міська культура Середньовіччя. Народна культура Середньовіччя. Романський стиль. Секуляризація культури. Універсалізм у середньовічній культурі.
С35 "Культура західноєвропейського середньовіччя." Культура середньовічного міста. Лицарська культура європейського Середньовіччя. Перші європейські університети та система освіти в культурі середньовіччя. Романіка церковна і світська. Диво готики.
Тема 6. Європейська культура Відродження.

Лк6 "Європейська культура Відродження." Культура Відродження: особливості, основні етапи розвитку та їх характеристики. Характерні риси культури Північного Відродження. Античні традиції в культурі Відродження. Переосмислення середньовічного ідеалу людини в культурі Відродження.
С36 "Європейська культура Відродження." Зародження нової культури. Нова концепція особистості і нова модель освіти. Мистецтво європейського ренесансу. Північне Відродження. Рання зрілість відродження. Художні шедеври доби і криза гуманістичних ідеалів.
Тема 7. Новий час. Барокова культура Європи.
Лк7 "Новий час. Барокова культура Європи." Наукова революція XVII – XVIII ст. та її вплив на розвиток європейської культури. Реформація та контрреформація: передумови формування, особливості, етапи розвитку та їх характеристика. Барокова культура Європи та її специфіка. Вплив європейського бароко на українське культурне життя. Культура Просвітництва: витоки і характерні риси. Поширення ідей просвітництва на українських землях.
С37 "Новий час. Барокова культура Європи." Новий час в історії європейської культури. Реформація і контрреформація та її наслідок у культурі. Італійська барокова школа. «Золоте століття» іспанського живопису: теми, герої, жанри. Фламандське і голландське мистецтво XVII ст. як два полюси світовідчуття доби. Українське «козацьке бароко». Передумови формування і характерні риси культури Просвітництва. Раціоналізм як фундамент доби Просвітництва.
Тема 8. Тенденції розвитку та актуальні проблеми культури Європи XIX – XXI століття.
Лк8 "Тенденції розвитку та актуальні проблеми Культура Європи XIX – XXI століття." Новий соціальний і духовний досвід та його породження – індивідуалістична культура. Романтизм як світовідчуття та як напрям у мистецтві. Художній реалізм. Філософський песимізм і волюнтаризм та творчість імпресіоністів і постімпресіоністів. Розвиток культури в XX ст.: тенденції, етапи, актуальні проблеми. Мистецтво модернізму. Декаданс в європейській культурі. Розуміння культури науковцями XX ст. Особливості культури XX ст. Сутність культури постмодернізму. Авангардистський живопис. Постмодернізм
С38 "Тенденції розвитку та актуальні проблеми Культура Європи XIX – XXI століття." Європейська культура XIX століття її особливості. Реалістичне світосприймання і його виявлення в культурі XIX ст. Мистецтво романтизму. Імпресіонізм і постімпресіонізм в культурі XIX ст. На зламі XIX – XX ст. стиль модерн. Література і театр першої половини XX ст.. Епоха авангарду. Література і театр середини XX ст. Масова культура. Постмодернізм. Загострення проблем гуманізму в житті і в мистецтві. Новий театр. Функціоналізм в архітектурі. Нові виражальні засоби в музиці.

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка мультимедійних презентацій
-----	---------------------------------------

НД2	Підготовка до семінарських занять
НД3	Підготовка до атестації
НД4	Підготовка мультимедійних презентацій та рефератів

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні лекції
МН2	Метод ілюстрацій
МН3	Проблемний семінар

Лекції надають студентам теоретичну основу знань про культуру Європи, що розширює освітній компонент вузькоспеціалізованої підготовки фахівців негуманітарного профілю (РН 1). Лекції доповнюються семінарськими заняттями, які надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах під час підготовки до рефератів та презентацій (РН 2 та РН 3). Демонстрація презентацій передбачає ідентифікацію студентами явищ культури за їх історичною значущістю, національною приналежністю та стильовими особливостями (результати навчання РН 1, РН 2, РН 3).

Навчання сприятиме підготовка до лекцій, семінарських занять, а також самостійна робота студентів над рефератом та презентацією для представлення групі та проблемного обговорення. Під час захисту презентації студенти розвиватимуть навички комунікативного спілкування, критичного та аналітичного мислення, синтезу навчальної теорії та практичних дій.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
	Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
	Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Захист презентацій та рефератів
МФО2	Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами
МФО3	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)
МСО2	Реферат (підготовка, презентація, захист)
МСО3	Ситуативні завдання (усне опитування або письмове обґрунтування)
МСО4	Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)
МСО5	Складання комплексного письмового модульного контролю

Контрольні заходи:

3 семестр		100 балів
МСО1. Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)		15
	3x5	15
МСО2. Реферат (підготовка, презентація, захист)		15
	3x5	15
МСО3. Ситуативні завдання (усне опитування або письмове обґрунтування)		20
		20
МСО4. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		10
	2x5	10
МСО5. Складання комплексного письмового модульного контролю		40
		40

Контрольні заходи в особливому випадку:

3 семестр		100 балів
МСО1. Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)		15
	3x5	15
МСО2. Реферат (підготовка, презентація, захист)		15
	3x5	15
МСО3. Ситуативні завдання (усне опитування або письмове обґрунтування)		20
		20
МСО4. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		10
	2x5	10
МСО5. Складання комплексного письмового модульного контролю		40
		40

Формою підсумкового контролю є диференційний залік, у вигляді письмової роботи.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН2	Технічні засоби (кінофільми, радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи та ін.)

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Балух, В. О. Культура ранньомодерної Європи : підручник. Харків: Фоліо, 2017. 495 с.
2	Культурологія. Навч. посібник. / під ред Т. Гриценко. Київ, 2019. 392 с.
3	Сабадаш Ю., Нікольченко Ю., Дабло Л., Манякіна О. Культурологія .Курс лекцій. Київ, 2021. 216 с.
4	Абрамович С., Чікарькова М. Культурологія. Київ, 2018. 452 с.
5	Markesinis Basil. Myths, History, and Art: Twelve Essays on Art as Deception. Austin Macauley Publishers, 2020. 174 p. - URL: https://www.twirpx.com/file/3114896/
Допоміжна література	
1	Масол Л. Миропольська Н. Художня культура Європи. Навчальний посібник. Київ, 2011. 192 с.
2	Климова Л. В. Світова художня культура: Навч. посіб. Харків: Вид-во «Ранок», 2012. 160 с.
3	Кравець М.С. Культурологія: підручник. Львів: Новий світ, 2015. 320 с.
4	Балух В. Культура античності. Київ, 2016. 632 с.
5	Культурологія [Електронний ресурс]: навч. посіб. / За ред. Т.Б. Гриценко. 3-є вид. Київ: ЦУЛ, 2011. 392 с. Гриф МОН.
6	Культурологія: навч. посіб. / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Е. В. Германова. Київ: Знання, 2012. 494 с. Гриф МОН.
7	Кузнецов А.Г. По странам Европы: Италия, Франция, Швейцария. Культурологический аспект. Бишкек: КРСУ, 2014. 143 с. - URL: https://www.twirpx.com/file/3099930/
8	Arcangeli A. Cultural history (English). New York: Routledge, 2012. 134 p. - URL: https://www.twirpx.com/file/3218453/
9	Bud R., Greenhalgh P., James F., Shiach M. (Eds.) Being Modern: The Cultural Impact of Science in the Early Twentieth Century. UCL Press, 2018. xx+418 p. - URL: https://www.twirpx.com/file/2769155/
10	Cardini Franco. Notre Dame.Solferino, 2020. 196 P. - URL: https://www.twirpx.com/file/3150693/
Інформаційні ресурси в Інтернеті	

1	Музеї Європи. - URL: http://www.globmuseum.info/Metki/muzei-evropy/
2	Музеї світу в інтернеті (перелік сайтів). -URL: http://www.hist.msu.ru/ER/museum.htm
3	Кращі музеї Європи та світу. - URL: http://www.kontorakuka.ru/museums/right.htm